

Afgørelser – Reg. nr.: 02444.00

Fredningen vedrører: Hjartbro Skov

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 05-07-1961

Fredningsnævnet 13-04-1959

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

U D S K R I F T
af
OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1961, den 5. juli, afsagde overfredningsnævnet på grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1331/59 vedrørende fredning af arealer ved Hjartbro skov og Gelså i Tirslund og Bevtoft sogne.

I den af fredningsnævnet for Haderslev amt den 13. april 1959 afsagte kendelse hedder det:

"Danmarks naturfredningsforening fremsatte den 3. januar 1957 begæring overfor fredningsnævnet om fredning af engene langs Gelså fra Hjortebro mod sydøst til den på målebordsblad M 3807 (bilag 7) betegnede "sluse", samt af dele af Hjartbro skov på åens nordlige side.

Ved skrivelse af 9. marts 1958 beskikkede statsministeriet dommer Engelstoft, Løgumkloster, til fungerende formand ad hoc for nævnet, idet der vedrørende engarealerne verserer landvindingssag for afvandingskommissionen, hvis formand er fredningsnævnets ordinære formand.

Nævnet tiltrådtes af slagteridirektør C. Rübner Petersen, Rødding, som stedfortræder for den sygemeldte amtsrådsvalgte repræsentant, samt af gårdejer Aksel Ludvigsen, Gøtterup og gårdejer Anders Mortensen, Strandelhjørn, som sognevalgte repræsentanter for henholdsvis Tirslund og Bevtoft sogne.

Forslaget er foranlediget ved, at foreningen har haft forelagt et forslag til regulering og vandstandssenkning af 2,2 km af Gelsås løb ovenfor Hjortebro, nemlig den af naturfredningsforeningens forslag omfattede strækning - kaldet projektet "Gelså ved Hjartbro skov" - og yderligere en fortsat strækning på ca. 1 km., der tidligere er reguleret under projektet "Gelså

ved Hjartbro", men som nu ønskes uddybet yderligere, når der er mulighed for at regulere åen helt ned til Hjortebro. Åen løber i 5-6 store bugtninger i en smal dal, begrænset af lave skrænter. Den passerer Hjartbro skov, som ligger på den vestlige side af Hjartbro bakker og graver sig et enkelt sted ind i kanten af denne. Skoven består af en åben bestand af eg og bøg, nærmest åen er bevaret noget egekrat. Bundflora er den for egekrat typiske. Der er hist og her indplantet nogen gran.

Af erklæring fra Københavns Universitets ferskvandsbiologiske Laboratorium - Prof. dr. Kaj Berg - (bilag 2) fremgår, at baggrunden for fredningssagens rejsning er den tilstand, som vore vandløb efterhånden kommer i, på grund af regulering og forurening. Det vil være et stort æstetisk tab, hvis åslyngningerne forsvinder. Vandløbet, som er 6-8 m bredt med dybder på indtil ca. 1 m, indeholder vældige bevoksninger af batrachium og enorme mængder af gammarus, endvidere lever der en lang række reophile organismer, f. eks. døgnfluelarver, som er ved at blive sjældne, og en dansemygarte, som kun kendes få steder i landet, hvilke organismer lider hårdest under regulering.

Det fremgår af en af afdelingsleder Knud Larsen afgivet erklæring, at en gennemførelse af reguleringsprojektet uvægerlig vil betyde et meget alvorlig tab for ørredfiskeriet i åen og en overhængende fare for udslettelse af den til Ribe å knyttede laksebestand, idet den pågældende strækning rummer store gydepladser for laks og ørred, stort set de eneste tilbageværende gydepladser for laks, da reguleringen af store strækninger af åen har medført strømforhold, der er uheldige for gydningen. Da laksen, for at gyde, kræver varierende bundforhold og strømforhold, som er nøje afstemte, er det lidet sandsynligt, at den skulle kunne finde andre gydepladser.

Fredningsforslaget udtaler herefter: "På dette område har man således et zoologisk interessant uberørt åløb, løbende på hedeblade i nær tilslutning til en bakkeø. Skoven har i stor udstrækning bevaret den for midtjydsk egekrat oprindelige natur. Det nedenfor nærmere afgrænsede område frembyder således i naturhistorisk, geografisk henseende og dermed undervisningsmæssigt en meget betydelig interesse."

Foreningen foreslår herefter følgende fredningsbestemmelser gennemført:

1. Gelså må ikke gøres til genstand for regulering eller vandsænkning på strækningen fra Hjortebro til et punkt ca. 1,2 km længere oppe ad åløbet (slusen).
2. Engene langs åen på ovennævnte strækning må ikke bebygges eller beplantes, og der må ikke opsættes master, skilte eller lignende på arealet, som ellers kan udnyttes som hidtil.
3. I Hjartbro skov fredes et nærmere betegnet areal, og der må i skoven ikke plantes nåltræer, og skovens karakter af egekrat skal bevares. De allerede eksisterende nåltræsbeplantninger må ikke fornyes efter afdrift.

Efter indhentet udskrift af parcelbogen (bilag 9) udgør engarealerne 11.84.65 ha og skovarealerne 16.10.36 ha., det samlede areal er på indhentet matrikelkort (bilag 10) betegnet med skrå skravering.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse, hvori deltog den tilsynsførende med de private skove i Haderslev østeramt, da statskovrider Rix, der erklærede sig villig til at påtage sig eventuelt tilsyn med fredede skovstrækninger.

Sagen forelagdes derefter naturfredningsrådet i henhold til naturfredningslovens § 12, og rådet udtalte i erklæring af 22/7 1957 (bilag 18), at man må tillægge den foreslåede frednings gennemførelse betydelig naturvidenskabelig interesse, og at der må tillægges åstrækningen i dens nuværende tilstand og samspillet mellem den slyngede å, engene og skoven betydelig skønhedsværdi.

Hensynet til bevaring af den interessante reophile fauna og laksens gydeplads bevirker, at åen må fredes og bevares i sin nuværende tilstand i det omfang, som fredningsforslaget forudsætter. En delvis fredning af den pågældende åstrækning, således at fredningen indskrænkes til kun at omfatte de særlig karakteristiske åslyngninger, vil medføre en betydelig fare for ødelæggelse af den reophile fauna og vil forringe området betydning som gydeplads for laks meget væsentligt. Såfremt laksens gydepladser ved reguleringen ødelægges, vil der vel i de første år komme opstigning af laks, men dette vil ophøre i løbet af få år, når de opstigende laks ikke finder egnede gydepladser.

Derimod måtte rådet udsætte afgivelse af erklæring angående fredning af skvområdet, da rådets botaniske medlem professor C.

A. Jørgensen var på rejse i Grønland.

Der fremkom derefter den 6. januar 1958 supplerende erklæring fra naturfredningsrådet (bilag 19). Der redegøres heri for, at de danske skove oprindeligt var løvskove, hvori træerne ikke var tilfældigt blandede, men voksede i veldefinerede samfund, bestemt af det i sin tid varierende klima og af den fra sted til sted varierende jordbund.

I Sønderjylland findes kun lidt af egentlig egeskov tilbage, og sådanne nutidige egeblandingsskove med årtusindgammel hævde på stedet er derfor af meget stor skovhistorisk og botanisk interesse. Den anseligste og i videnskabelig henseende mest værdifulde af disse er Draved skov ved Løgumkloster, hvoraf dele er fredet af statsskovvæsenet.

Draved skov ligger på et ret ensartet, fladt og temmelig fugtigt terræn og er bevokset udelukkende med stilkeg, den almindeligste af de to danske egearter.

Hjartbro skov er en herfra ganske forskellig type. Terrænet er stærkt skrånende, jordbundsforholdene stærkt vekslende, og træbestanden indeholder foruden stilkeg også vintereg, den anden danske egeart, i betydelig mængde.

De dele af Hjartbro skov, der endnu ikke er faldet som offer for tilplantning med nåletræer, udgør derfor et rigt varieret skovsamfund, hvor de to egearter og bøgen, som gennem århundreder har kæmpet om magten i de danske skove, findes side om side og fortsætter deres indbyrdes kamp om pladsen og lyset. Skoven er et ideelt studieområde, et uundværligt supplement til Draved skov.

Rådet foreslog derfor fredningsforslaget udvidet betydeligt udover naturfredningsforeningens plan, forsåvidt angår skoven, og at der i den anledning foretoges en ny besigtigelse på stedet til foråret, for at tilvejebringe et nyt kort til angivelse af de nærmere grænser for udvidelsen.

Denne besigtigelse foretoges den 16. maj 1958, og heri deltog foruden nævnet statskovrider Munkøe og naturfredningsrådet ved professor C. A. Jørgensen.

Nævnet modtog derefter et af rådet udarbejdet matrikelskort angivende den ønskede udvidelse som besigtiget. Kortet (bilag 21) udviser de enkelte parceller og dele af disse med angivelse af karakteren af bevoksningen, og i henhold hertil er udfærdi-

get parcelbogsudtog over arealet (bilag 24), hvorefter dette areal udgør 9.20 ha., samt matrikelskort (bilag 22) hvorpå grænserne for det af rådet foreslåede fredningsområde er angivet med skrå skravering.

Iøvrigt var tilvejebragt plankort over det af landvindingsplanen omfattede område og beskrivelse af projektet. (Bil. 6 & 17).

Efter at tingbogsattester (bil. 23) var tilvejebragte, afholdtes der den 22. september 1958 forhandlingsmøde i Tirslund forsamlingshus, hvortil ved forkyndte tilsigelser var indkaldt de på lodsejerfortegnelsen (bilag 26) anførte 23 lodsejere, nemlig 9 engejere og 14 skovejere (1 lodsejer har både eng og skov), samt pantekreditorerne og de servitutberettigede i ejendommene.

Endvidere var indkaldelse indrykket i Modersmålet, Jydske Tidende og Statstidende for hhvs. den 6., 7., 8. september 1958.

For naturfredningsforeningen mødte magister Knudsen og for naturfredningsrådet professor C. A. Jørgensen. Endvidere mødtes der for Haderslev amtsråd, Hedeselskabet, Landvindingsudvalget, Afvandingskommissionen for Haderslev amt, Bevtoft og Tirslund sogneråd og lodsejerudvalget for afvandingsprojektet "Gelså ved Hjartbro".

Den tilsynsførende ved de private skove i Haderslev østeramt, statsskovrider Munkøe var mødt.

Indkaldt var endvidere formanden for lodsejerudvalget for afvandingsprojektet "Gelså ved Hjartbro skov".

Af lodsejere var mødt 20, af pantekreditorer 1, medens Sønderjydsk Hypotheklånepand, Sønderjyllands Kreditforening og Direktoratet for Ulykkesforsikring havde fremsendt erstatningskrav (Bil. 33-35).

På mødet fremlagdes endvidere erklæring fra Statens forstlige forsøgsvæsen ved afdelingsleder Dr. agro. Henriksen (bil. 36), hvori betones skovbrugsvidenskabens interesse i at bevare den naturlige udvikling i denne efterhånden så sjældne skovtype.

Det tilføjes, at forekomsten af både vintereg og stilkeg giver udmærket mulighed for at sammenligne de to træarters krav til voksested og deres vækstmæssige udvikling.

Endvidere fremlagdes erklæring fra Skovhistorisk Selskab ved arboretforstander Dr. C. Syrach Larsen.

Der redegøres heri for, at der i arvelighedslæren må skelnes

mellem de medførte arvelige anlæg og individets - her samfundets - fremtoningspræg. En tidlig hugst blandt skovens blot nogenlunde store træer vil i høj grad præge skovens fremtoningspræg, men hvis hugsten sker i en alder, hvor træerne har nået at bære frø i en årrække, får det ringe indflydelse på skovsamfundets fra naturen givne indhold af arvelige anlæg.

Der gøres opmærksom på, at værdien i at arbejde med godt arveligt plantemateriale er ny i skovbruget. Arboretet har ikke plantemateriale fra Hjartbro skov, men derimod fra Draved skov, hvor man har fundet individer af bævreasp, som har vist sig værdifulde og nu udnyttes i udbredt kunstig avl. Det er ikke udelukket, at såvel eg som bøg fra Hjartbro skov kan være af sådanne typer, at det kan få afgørende betydning for disse træarters udbredelse på udsatte steder i vort land.

For naturfredningsforeningen og naturfredningsrådet nedlagde henholdsvis magister Knudsen og professor C. A. Jørgensen påstand på, at fredningsforslaget fremmes i det foran beskrevne omfang.

Naturfredningsforeningen påstod fredningen fremmet under henvisning til stedets skønhed og de foran beskrevne naturvidenskabelige hensyn. Det gjordes gældende, at landets laksebestand i det hele er truet, og at det derfor gælder om at bevare alle ynglemuligheder. Overfor påstande om, at laksen kan yngle også på de regulerede strækninger, bestred magister Knudsen dette som zoolog.

For naturfredningsrådet gjorde professor Jørgensen gældende, at fredning af åløbet har stor geologisk interesse, idet det knytter sig til den bevarede bakkeø med original skovbevoksning.

Med hensyn til fredning af skoven gjorde han særlig gældende, at det er skovens karakter af egeblandingsskov, der ønskes bevaret af hensyn til den fremtidige forskning og undervisning, idet videnskabelige forsøg med det originale plantemateriale kan vise sig at blive af stor fremtidig betydning.

Af 9 lodsejere i de af fredningsforslaget ommeldte enge, modsatte de 6 sig fredningen, medens 3 Arne Petersen, Carl Wommelsdorf og Chr. Clausen ved mødets slutning erklærede, at de ikke ville modsætte sig fredning, men krævede erstatning. Som grund til at modsætte sig fredningen anførtes, at ejendommene ville falde i handelsværdi, såfremt der ikke var mulighed

for at afvande engene. Lodsejernes ejendomme består bortset fra engene af ret mager og sandet jord, og det er derfor af betydning, at de har adgang til at opdyrke engarealerne, idet dette medfører en meget betydelig forbedring af ejendommenes drift. Der påløber ganske vist betydelige omkostninger ved landvindingsprojektet, men det har erfaringsmæssigt vist sig, at i løbet af få år kan lodsejernes udgifter blive dækket.

Fra Hødeselskabets side oplystes det, at Gelså er 64 km lang og er reguleret på lange strækninger såvel ovenfor som nedenfor Hjartbro. Såfremt åslyngningerne bevares, vil dette lille areal virke som en prop i åen og bevirke opstemning af vand og betydelig erosion og materialevandring i åen, og derved forøges vedligeholdelsesomkostningerne i åen.

Af antslandinspektør Lindhardt fremsattes et forslag om at frede en enkelt af de store åslyngninger (bilag 25), hvilket dog ville medføre betydelig bekostning, og magister Knudsen afviste dette forslag som værdiløst, såvel i æstetisk som i naturvidenskabelig henseende.

Fra Afvandingskommissionen og Landvindingsudvalgets side redegjordes for, at afvandingsforslaget "Gelså ved Hjartbro skov" har sammenhæng med det gennemførte projekt "Gelså ved Hjartbro". Strækningen på 1 km sydøst langs Gelså fra slusen, hvor fredningsforslaget og landvindingsprojektet "Gelså ved Hjartbro skov" ender, har ikke fået fuldt udbytte af afvandingen og er endnu vandlidende og er derfor inddraget under projektet og omfatter yderligere 12 lodsejere, som angivet på bilag 42.

Som lodsejerformand gjorde Knud Thiedemann gældende, at da fredningsplanen vil udelukke disse lodsejere fra at få virkelig udbytte af den foretagne regulering, må der tilkomme dem erstatning her under sagen. Det viser sig hvergang, der er rigelig nedbør, at afstrømningen stopper op ved åslyngningerne og forårsager oversvømmelse, særlig efter at reguleringen er gennemført, således at engarealerne oversvømmes og ikke kan opdyrkes, skønt lodsejerne betaler afvandingsbidrag, og et par af disse lodsejere, der var mødt, sluttede sig hertil.

Af 15 lodsejere i Hjartbro skov mødte 15. 2 lodsejere tilbød at frede dele af deres arealer, men krævede erstatning. De øvrige lodsejere modsatte sig fredning, og krævede erstatning.

Sagen udsattes derefter for nærmere at drøfte erstatnings- spørgsmålet og undersøge om visse dele af skoven kunne udgå af fredningen.

Da det efter mødet oplystes, at der kunne udarbejdes en erstatningsberegning af forskellen mellem skovens værdi med fredningsklausul og uden sådan, opfordrede formanden naturfredningsrådet til at tilvejebringe en sådan.

Ved skrivelse af 26. nov. 1958 (bilag 38) fremsendte naturfredningsrådet erklæring af 14. s. m. fra Landbohøjskolens skovbrugsafdeling (bil. 39) ved professor Niels K. Hermansen med udarbejdet erstatningsberegning bilag 40.

Rådet foreslår naturfredningsforeningens påstand, forsåvidt angår skoven, ændret således: "Skovens karakter af egeblandingskov og egekrat skal bevares, og skoven skal fortsat drives ved plukhugst og i videts muligt omfang selvforynget.

De hidtil som lavskov drevne parceller kan fortsat behandles på denne måde. De allerede eksisterende nåletræsbevoksninger må ikke forynget med nåletræer efter afdrift." Der foreslås forstligt tilsyn og sikring af adgangsret for botanikere.

De af professor Hermansen udregnede erstatningsbeløb er beregnede som forskellen mellem arealernes værdi ved fordelagtigste drift og deres værdi ved fortsættelse af den nuværende drift - for de eksisterende granbevoksningers vedkommende dog med overgang til egelavskovdrift, idet der som gennemførlig fordelagtigst drift er regnet med rødgran bonitet 3 i 40 årig omdrift og med en reduktion af hugstudbytterne stigende med alderen fra 10 til 20 %, hvorved er taget hensyn til parcellernes ringe størrelse og udsatte beliggenhed.

Erstatningsbeløbet er beregnet til kr. 23.620.-, men kan kun betragtes som vejledende, da professor Hermansen ikke har haft lejlighed til at besigtige og gennemgå de enkelte parceller, men det udtales, at endelig erstatningsberegning vil komme til at ligge imellem 22.000 kr. og 27.000 kr., og det er en forudsætning, at ejerne af egeparcellerne fortsat har ret til at hugge det hidtidige kvantum træ og overlade foryngelsen til naturen, og at ejerne af granbevoksningerne ikke er pligtige at sørge for opvækst af ny eg.

Der afholdtes derefter den 13. januar 1959 et møde med lodsejerudvalgene, hvori også professor Jørgensen deltog for

naturfredningsrådet, samt Hedeselskabet. Skovens vestgrænse fixeredes til strækningen fra Hjortebro langs de parcelgrænser, der på bilag 10 danner østgrænsen for afvandingsprojektets interesseområde, til grænsen mellem parcel 80/3 og 5, kortblad 10, Hjortebro, hvorfra skovgrænsen svinger i østlig retning, jfr. matrikelskortet bilag 22, og naturfredningsrådet nedlagde påstand overensstemmende med udtalelsen i bilag 38.

Det oplystes, at ingen af engparcellerne havde været i handel, så handelsværdi kunne ikke oplyses. Grundværdien for parceller, der ligger i eng, er gennemgående 900 kr. pr. ha for afvandede og et par hundrede kroner lavere for ikke afvandede.

Ved landvindingssagen regnes med en gennemsnitsudgift af 4.000 kr. pr. ha. Hvis dette beløb holder, og hvis der opnås stats-tilskud, vil gennemsnitsudgiften pr. ha blive ca. 1700 kr., og der regnes med, at afvanding alene vil medføre en afgrødeforøgelse på 800 foderenheder pr. ha pr. år á 30 øre og yderligere et par hundrede ved detail afvanding.

Det gjordes endvidere gældende, at der, selv om fredningsberøring ikke tages til følge for engenes vedkommende, må gives lodsejerne erstatning for den forsinkelse, fredningssagen har medført med hensyn til landvindingssagens gennemførelse, idet lodsejerne har lidt tab ved, at afvandingssagen har måttet stilles i bero på grund af fredningssagens rejsning.

Nævnet har derefter drøftet kendelsen.

Med et flertal af 2 stemmer mod een beslutter nævnet at modsætte sig fredningen af Gelså og engene langs denne.

Dette flertal finder det betænkeligt at fremme fredningen forsåvidt, dels af hensyn til de pågældende lodsejere, hvis ejendomme afskæres fra en naturlig driftsmæssig udvikling, hvis engene skal bevares i naturlig tilstand, dels af samfundshensyn, idet den omstændighed, at Gelså mod offentlig støtte er reguleret i begge retninger, ialt ca. 16 km, må gøre det betænkeligt midt i den regulerede strækning at etablere en fredning, der skønnes at blive til skade både for ejendommens drift og for reguleringen af en større del af åen. Overfor disse hensyn mener flertallet at burde bortse fra de betragtninger af æstetisk karakter, der anføres til støtte for fredningen, og omend det ikke kan afvises, at naturvidenskaben har interesse i at bevare åløbets naturlige tilstand, må man dog finde, at fredning af så kort

et stykke, kun kan have en ret begrænset naturvidenskabelig interesse.

Der ses ikke at være hjemmel til at tillægge lodsejerne erstatning for forsinkelse af lanvindingssagen.

Med hensyn til begæringen om fredning af Hjartbro skov bemærkes, at nævnet må forstå de fra naturvidenskabelig side fremsatte udtalelser således, at fredningen af et anselig skovareal som det omhandlede, på grund af de årtusindgamle bevarede bevoksningsforhold er af grundlæggende betydning for den skovvidenskabelige forskning, og at arbejde med plantemateriale fra Hjartbro skov kan forventes at få praktisk-videnskabelig betydning for udviklingen og udvælgelsen af trætyper og undervisningsmæssig interesse, og nævnet finder derfor i det væsentlige at burde tage begæringen om fredning af skovarealerne til følge, idet der dog herfra undtages de arealer, der jfr. bilag 22, ligger syd for den offentlige vej parcel 59 fra og med parcel 97/24, art. 99, nemlig foruden denne, parcellerne 96/24, art. 30, 89/29, art. 7 og 64/30, art. 2, alle kortblad 10 Hjartbro, idet disse parceller, der væsentlig er bevoksede med egekrat, af ret blandet karakter, ligger uden forbindelse med fredningens centrale og høje del.

Erstatningen fastsættes til de af professor Hermansen ifølge bilag 41 skønnede beløb med et tillæg af 10 %, og den omstændighed, at skoven er fredsskov, findes, jfr. skovlovens § 6.2, ikke at kunne bevirke nedsættelse af erstatningen.

Erstatningen pålægges statskassen med 2/3 og Haderslev Amtsråd med 1/3, under hensyn til at fredningen har almen naturvidenskabelig betydning, og ingen væsentlig lokal betydning.

Da der ved ejendommenes belåning må antages at være regnet med skovens værdi i nuværende drift, findes hensynet til pant haverne ikke at kunne begrunde, at erstatningen tillægges disse, hvorfor den uden afkortning vil være at udbetale ejerne, hvorved bemærkes, at kun Sønderjyllands Kreditforening og gård-ejer Chr. Duborg, Nr. Hostrup, har anmeldt pant haverinteresse i disse arealer.

Det fredede område vil være at afmærke med FM og at undergive tilsyn som nedenfor anført, og kendelsen tinglyses med fortrinsret på de servitutbehæftede nedenfor anførte arealer."

Konklusionen er sålydende:

"Den fremsatte begæring om fredning af Gelså og enge ved Hjartbro skov tages ikke til følge.

Nedennævnte arealer af Hjartbro skov vil være at frede mod erstatning som anført ved de enkelte ejere.

Skovens karakter af egeblandingsskov og egekrat skal bevares, og skoven skal fortsat drives ved plukhugst og i videst muligt omfang selvfor ynges.

De hidtil som lavskov drevne parceller kan fortsat behandles på denne måde.

De allerede eksisterende nåletræsbevoksninger må ikke for ynges med nåletræer efter afdrift.

De fredede arealer, hvis grænse er indtegnede med sort streg på 2 matrikelkort er følgende:

<u>Ejer</u>	<u>Areal</u>	<u>Art. nr. m.v.</u>	<u>Erstatning</u>
<u>Lmd. Simon</u>	1.82.59 ha	Bd. IV bl.1 Hjartbro	
<u>Schmidt</u>		Art. 136, Hjartbro	
Holmlund pr.		Parc. 42, bl. 1 Hjartbro	kr. 1.122.-
Gabøl			
<u>Gdr. Anders H.</u>		Art. 38, parc. 43	
<u>Fogh, Grøngård</u>		kortbl.1. Hjartbro	
Gabøl	4.01.77 ha	Gabøl bd. I bl. 7	kr. 4.268.-
<u>Bevtoft</u>		Art. 43, parc. 69/44	
<u>Pastorat</u>	0.46.89 ha	delv., 78/2 delv., 79/3 delv. kortbl. 1, 10,10, Hjartbro	kr. 286.-
<u>Gdr. Erik K.</u>		Art. 9, parc. 76/2 delv.,	
<u>Danielsen,</u>	2.04.13 ha	77/3 kortbl. 10, Hjart-	
Hjartbro		bro, bd. I bl. 28	kr. 1.309.-
<u>Gdr. Carl Wom-</u>		Art. 33, parc. 80/3	
<u>melsdorff,</u>		kortbl. 10, Hjartbro	
Hjartbro	0.57.30 ha	bd. I bl. 25	kr. 352.-
<u>Frk. Anna</u>		Art. 32, parc. 7 delv.	
<u>Schmidt</u>		kortbl. 10, Hjartbro	
Hjartbro	0.80.00 ha	bd. III bl. 8	kr. 495.-
<u>Gdr. Nis</u>		Art. 7, parc. 13 delv.	
<u>Jensen Steen-</u>		kortbl. 10 Hjartbro	
<u>holdt,</u>		bd. II bl. 19	kr. 4.983.-
Hjartbro	2.50.00 ha		

<u>Gdr. Peter Holm</u>		Art. 4, parc. 81/18	
<u>Schmidt,</u>		delv., kortbl. 10	
Hjartbro	1.00.00 ha	Hjartbro, bd. II bl. 5	kr. 1.144.-
<u>Lmd. Hans Chr.</u>		Art. 6, parc. 84/18	
<u>Tryck,</u>		delv., kortbl. 10	
Hjartbro	0.70.00 ha	Hjartbro, bd. II bl. 6	kr. 429.-
<u>Lmd. Johs. Chr.</u>		Art. 89, parc. 94/20	
<u>Lund,</u>		delv., kortbl. 10	
<u>Niels H. Lund,</u>		Hjartbro, bd. III	
Hjartbro	0.75.00 ha	bl. 78	kr. 1.133.-
<u>Lmd. Andreas P.</u>		Art. 22, parc. 14, 17	
<u>Christiansen,</u>		delv. og 6 kortbl.	
Hjartbro	5.45.41 ha	10, Hjartbro, bd. I	
		bl. 18	kr. 3.663.-
<u>Gdr. Hans Ebbe-</u>		Art. 100, parc. 25	
<u>sen Jørgensen</u>		delv., kortbl. 10	
<u>og hustru Anne</u>		Hjartbro, bd. III	
<u>Kjestine Jørgen-</u>		bl. 57	
<u>sen</u>	0.10.00 ha		kr. 77.-
	20.23.09 ha		kr. 19.261.-

Erstatningen udbetales ejerne uden afkortning og udredes med $\frac{2}{3}$ af statskassen og med $\frac{1}{3}$ af Haderslev amtsfond og forrentes med $4\frac{1}{2}\%$ p.a. fra kendelsens afsigelse.

Tilsynet med fredningen føres af den tilsynsførende for de private skove i Haderslev østeramt, der dertil har erklæret sig villig, og til hvem hugst skal anmeldes.

Det fredede areal afmærkes med FM sten.

Det pålægges ejerne at tåle, at fagbotanikere har adgang til de fredede arealer.

Fredningssagens omkostninger pålægges Haderslev amtsfond.

Denne kendelse bliver i henhold til naturfredningslovens § 19.3 at forelægge overfredningsnævnet. Uanset dette er det nødvendigt for enhver lodsejer eller anden interesseret, der ønsker kendelsen ændret, for sit vedkommende at påanke sagen til overfredningsnævnet inden 4 uger fra kendelsens afsigelse, forsåvidt angår ejere og mødte berettigede i ejendommen, inden 4 uger fra kendelsens forkyndelse.

Påtaleberettiget efter denne kendelse er Danmarks naturfred-

ningsforening og naturfredningsnævnet for Haderslev amt, hver for sig eller i forening."

Kendelsen er indanket af Danmarks naturfredningsforening for så vidt angår Gelså og engene ved Hjartbro skov samt til- lige af følgende lodsejere:

landmand A. Simon Schmidt, gårdejer Anders H. Fogh, land- mænd Hans Chr. Tryck og landmand And. P. Christiansen samt af gårdejer Christian Duborg som panthaver i Andr. Peter Christiansens ejendom.

Overfredningsnævnet har den 16. september 1959 besigtiget de pågældende arealer og forhandlet med de mødte ankende ejere og andre i sagen interesserede.

Herunder erklærede gårdejer Anders H. Fogh, at han kunne tiltræde en erstatning på 6.000 kr.

Landmand Hans Chr. Tryck oplyste, at ejendommen er solgt til Lars Aagaard, og at der var enighed mellem sælger og køber om, at erstatningen tilfalder køber.

Da man ikke med de ankende opnåede mindelig overenskomst vedrørende erstatning, har overfredningsnævnet efter forhandling med professorerne C. A. Jørgensen og Niels K. Hermansen i henhold til naturfredningslovens § 20 forelagt erstatningsspørgsmålet for den i loven omhandlede taksationskommission. Overfredningsnævnet har anmodet om, at erstatningen fastsættes på grundlag af de i kendelsen angivne bestemmelser og ikke alene for de ankende ejere, men - under hensyn til at professor Hermansen ikke har besigtiget arealerne - for samtlige ejere. Man har dog samtidig tilkendegivet overfor kommissionen, at overfredningsnævnet forudsætter, at ingen af de tilkendte erstatninger ned- sættes.

Ved en den 24. maj 1960 afholdt taksationsforretning er det oplyst, at gårdejer Chr. Duborg, der havde anket som pant- haver i Andreas P. Christiansens ejendom, har fået pantet udbe- talt og således ingen ret eller interesse har i sagen mere.

I forbindelse med forretningen blev bevoksningerne gennem- gået og eftersat af professor Hermansen og statsskovrider Munkøe.

Kommissionen har herefter fastsat erstatningerne således:

landmand Simon Schmidt.....	1.800 kr.
gårdejer Anders H. Fogh.....	6.000 "

Bevtofte pastorat.....	300 kr.
gårdejer Erik K. Danielsen.....	1.800 "
gårdejer Carl Wommelsdorff.....	600 "
fru Anna Møller (frøken Anna Schmidt).....	800 "
gårdejer Nis Jensen Steenholdt.....	5.000 "
gårdejer Peter Holm Schmidt.....	1.200 "
landmand Hans Chr. Tryck.....	700 "
landmændene Johs. Chr. Lund og Niels H. Lund.....	1.200 "
landmand Andreas P. Christiansen.....	4.000 "
gårdejer Hans Ebbesen Jørgensen og hustru Anna Kjestine.....	100 "

Da overfredningsnævnet iøvrigt kan tiltræde det i kendelsen anførte, herunder at fredningen ikke udvides til at omfatte Gelså og engene langs denne, hvorved bemærkes, at udsigten til åen i det væsentlige er af betydning, når åen ses fra vejen, og at den del af åen, der omfattes af denne udsigt, ikke bliver meget forandret ved den påtænkte regulering, vil kendelsen være at stadfæste med de af det foranstående følgende ændringer. Et kort nr. H a 103 over fredningsområdet er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Haderslev amt den 13. april 1959 afsagte kendelse vedrørende fredning af arealer ved Hjartbro skov m.v. stadfæstes med de af de foranstående følgende ændringer.

I erstatning udbetales til

landmand Simon Schmidt.....	1.800 kr.
gårdejer Anders H. Fogh.....	6.000 "
Bevtoft pastorat.....	300 "
gårdejer Erik K. Danielsen.....	1.800 "
gårdejer Carl Wommelsdorff.....	600 "
fru Anna Møller (frk. Anna Schmidt).....	800 "
gårdejer Nis Jensen Steenholdt.....	5.000 "
gårdejer Peter Holm Schmidt.....	1.200 "
landmand Lars Aagaard.....	700 "
landmændene Johs. Chr. Lund og Niels H. Lund.....	1.200 "
landmand Andreas P. Christiansen.....	4.000 "
gårdjer Hans Ebbesen Jørgensen og hustru Anna Kjestine.....	100 "

alt med renter 5% fra den 13. april 1959 at regne, til betaling sker.

Erstatningsudgiften, ialt 23.500 kr. med renter udredes med $\frac{2}{3}$ af statskassen og med $\frac{1}{3}$ af Haderslev amtsfond.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

F. Grage.

Overfredningsnævnets sekretær.

FREDNINGSNÆVNET >

CITERET FULDT UD I OFN K.AF 5/7 1961

K e n d e l s e

om

Fredning af arealer ved Hjartbro skov og Gelså
i Tirslund og Bevtoft sogne

afsagt den 13. april 1959

af naturfredningsnævnet for Haderslev amt.

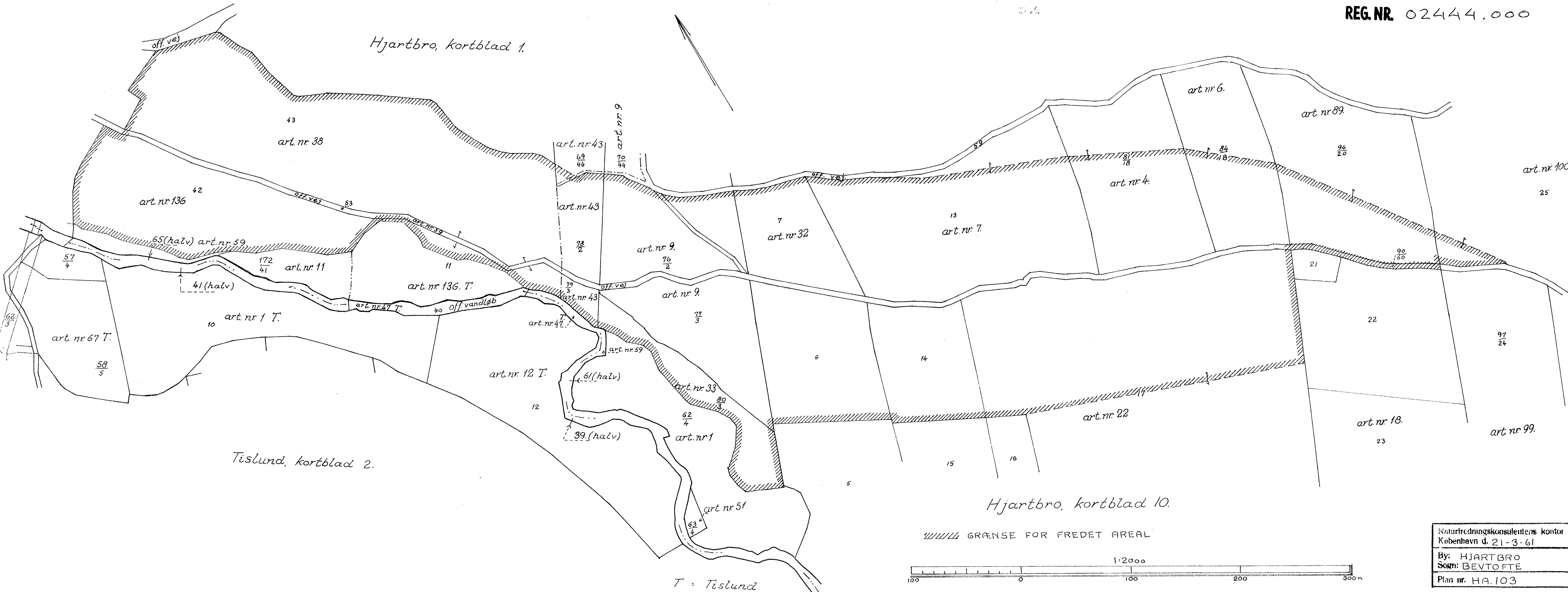
- - - - -

Danmarks naturfredningsforening fremsatte den 3. januar 1957 begæring overfor fredningsnævnet om fredning af engene langs Gelså fra Hjortebro mod sydøst til den på målebordsblad M 3807 (bilag 7) betegnede "sluse", samt af dele af Hjartbro skov på åens nordlige side.

Ved skrivelse af 9. marts 1958 beskikkede statsministeriet dommer Engelstoft, Løgunkloster, til fungerende formand ad hoc for nævnet, idet der vedrørende engarealerne verserer landvindingssag for afvandingskommissionen, hvis formand er fredningsnævnets ordinære formand.

Nævnet tiltrådtes af slagteridirektør C. Rübner Petersen, Røding, som stedfortræder for den sygemeldte amtsrådsvalgte repræsentant, samt af gårdejer Aksel Ludvigsen, Gøtterup og gårdejer Anders Mortensen, Strandelhjørn, som sognevalgte repræsentanter for henholdsvis Tirslund og Bevtoft sogne.

KORT >

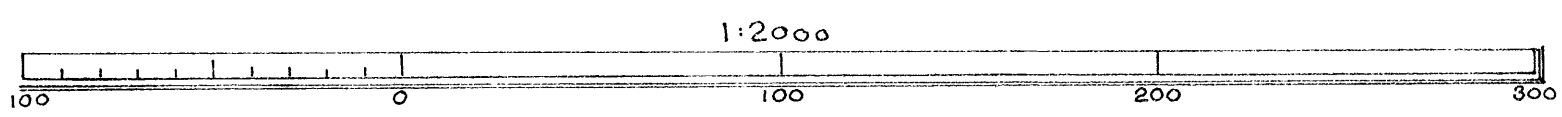

Hjartbro, kortblad 1.

Tislund, kortblad 2.

Hjartbro, kortblad 10.

GRÆNSE FOR FREDET AREAL

Naturfredningskonsulentens kontor
København d. 21-3-61
By: HJARTBRO
Sogn: BEVTOFTE
Plan nr. HA.103

Hjartbro kortblad 10

Hjartbro kortblad 1

Hjartbro kortblad 11

Tislund kortblad 2

Tislund kortblad 3

Afrids efter matrikelkortet i 1:2000 over en del af

Hjartbro, Bevtøft sogn
Tislund, Tislund sogn
Nørre-Rangstrup herred
Haderslev amt

Udfærdiget af
Ej nr 104/1957

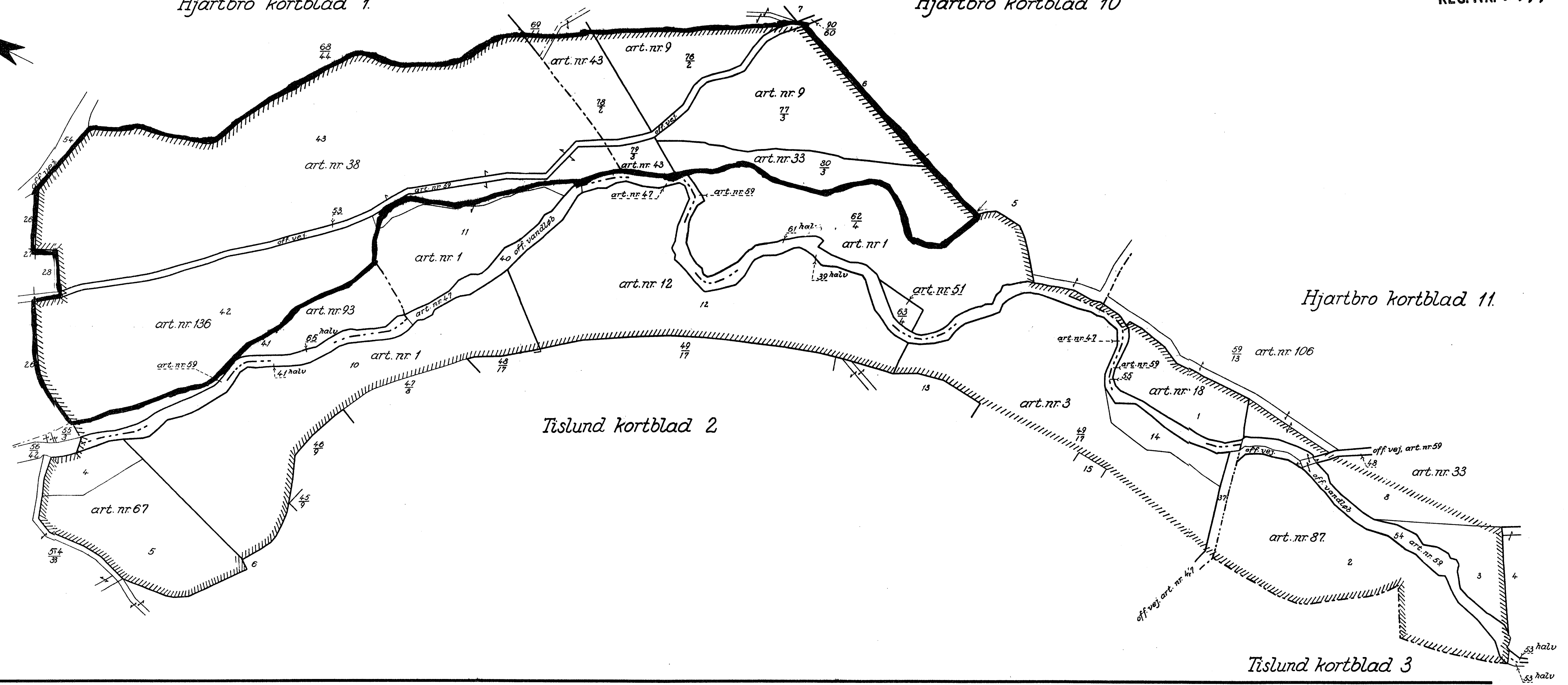
amtslandinspektøren i Tofthund
den 11 maj 1957

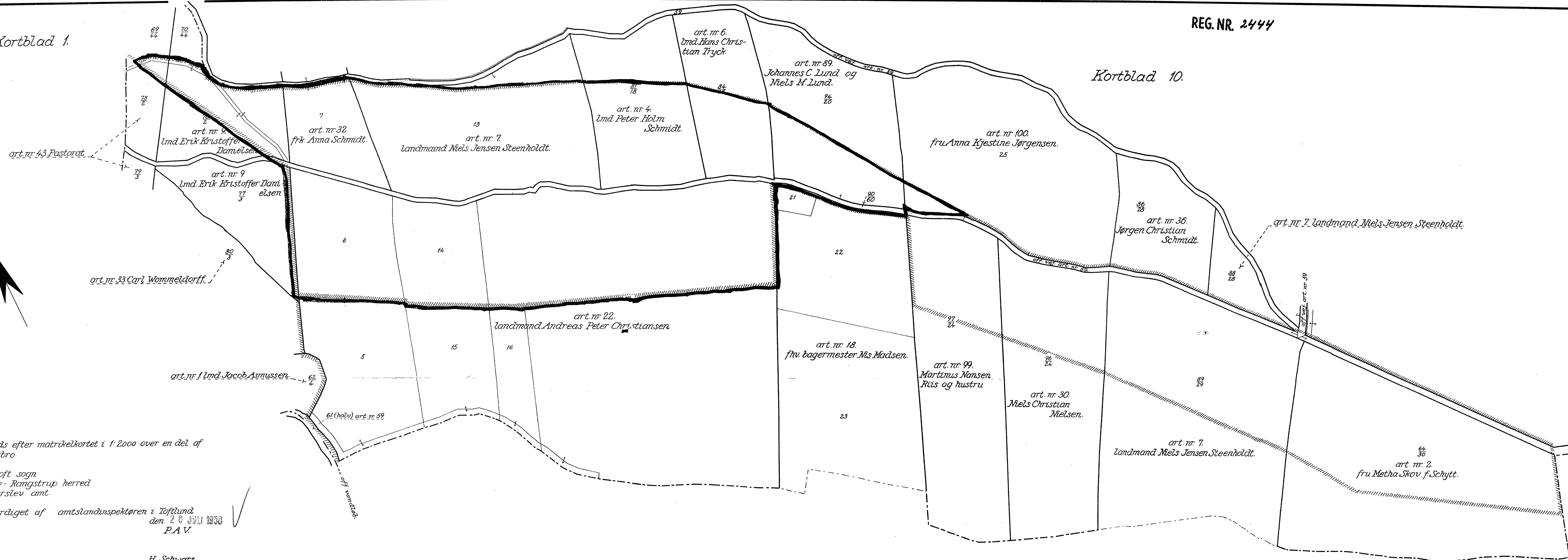
T. Bruun

Signatur

- parcelgrænse
- - - artikelgrænse
- - - parcelgrænse } som kortbladsgænse
- - - artikelgrænse }
- - - parcelgrænse } som kortdistriktsgænse
- - - artikelgrænse }
- ||||| fredningsgrænse

Afrids efter matrikelkortet i 1:2000 over en del af Hjartrø
Bevtoft sogn
Nørre-Rangstrup herred
Haderslev amt.
Udfærdiget af amtslandinspektøren i Toflund
den 28 JULI 1958
P.A.V.

H. Schwarz.
matrikelkontrollør

Signatur

- parcelgrænse
- artikelgrænse
- parcelgrænse } som kortbladsgrænse
- artikelgrænse }
- parcelgrænse } som kortdistriktsgrænse
- artikelgrænse }
- ||||| fredningsgrænse